

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA

DĖL X SKUNDO NR. 5D-2026/2.1-605

**PRIEŠ LIETUVOS KALĖJIMŲ TARNYBĄ IR
LIETUVOS KALĖJIMŲ TARNYBOS VILNIAUS KALĖJIMĄ**

2026-08-04 Nr. PA-114

Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Seimo kontrolierė 2026 m. balandžio 10 d. gavo X (toliau – Pareiškėjas) skundą dėl Lietuvos kalėjimų tarnybos (toliau – LKT) ir LKT Vilniaus kalėjimo (toliau – Vilniaus kalėjimas) pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su Pareiškėjo biraus tabako paėmimu (toliau – Skundas).

2. Pareiškėjas Skunde nurodo:

2.1. 2026 m. kovo 16 d. Vilniaus kalėjimo pareigūnai nepagrįstai iš jo paėmė biraus tabako likučius, kuriuos jis buvo teisėtai įsigijęs laisvės atėmimo įstaigos parduotuvėje ir kuriuos, Pareiškėjo nuomone, jis galėjo suvartoti iki 2026 m. balandžio 1 d., nes informacija apie kitą tabako likučių suvartojimo terminą jam nebuvo pateikta.

2.2. 2026 m. kovo 26 d. jis kreipėsi į Vilniaus kalėjimo viršininką prašydamas leisti įgyvendinti teisę į trumpalaikę išvyką, tačiau Pareiškėjo prašymas nebuvo patenkintas, motyvuojant tuo, kad yra pradėtas ikiteisminis tyrimas dėl neteisėto disponavimo narkotinėmis ar psichotropinėmis medžiagomis (įtariant, kad šių medžiagų buvo jo birame tabake) be tikslo jas platinti (šiam ikiteisminiame tyrime Pareiškėjas nebuvo pripažintas įtariamuoju ar kitu proceso dalyviu). Pareiškėjo nuomone, Vilniaus kalėjimo pareigūnai nepagrįstai atsisakė tenkinti jo prašymą ir užkirto kelią jam palaikyti ryšius su artimaisiais.

2.3. 2026 m. kovo 27 d. jis kreipėsi į LKT ir Vilniaus kalėjimo pareigūnus prašydamas leisti susipažinti su ikiteisminio tyrimo dėl neteisėto disponavimo narkotinėmis ar psichotropinėmis medžiagomis (įtariant, kad šių medžiagų buvo jo birame tabake) be tikslo jas platinti (šiam ikiteisminiame tyrime Pareiškėjas nebuvo pripažintas įtariamuoju ar kitu proceso dalyviu) medžiaga ir suteikti nemokamą teisinę pagalbą, tačiau jis buvo žodžiu informuotas, kad toks ikiteisminis tyrimas nėra pradėtas, todėl jo prašymai tenkinami nebus. Jo nuomone, šie pareigūnų veiksmai neatitinka teisės aktų reikalavimų.

3. Pareiškėjas Seimo kontrolierės prašo ištirti jo Skundą.

TYRIMO IŠVADOS

4. Seimo kontrolierė 2026 m. balandžio 28 d. raštu Nr. SE-1059 kreipėsi į LKT prašydama paaiškinti Skunde nurodytas aplinkybes.

5. Seimo kontrolierė 2026 m. gegužės 18 d. gavo LKT 2026 m. gegužės 15 d. raštą Nr. 1S-3474 (1 priedas).

6. Tyrimui aktualus teisinis reguliavimas, įtvirtintas Bausmių vykdymo kodekse, Baudžiamojo proceso kodekse, Viešojo administravimo įstatyme, Laisvės atėmimo vietų vidaus tvarkos taisyklėse (toliau – Taisyklės), Resocializacijos skyrių veiklos tvarkos apraše (toliau – Aprašas) ir Lietuvos kalėjimų tarnybos apsaugos ir priežiūros instrukcijoje, pateikiamas 2 priede.

7. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad 2025 m. gruodžio 17 d. įsigaliojo Taisyklių 42.5.7 papunktyje nustatyto teisinio reguliavimo pakeitimas, pagal kurį nuteistieji neteko galimybės įsigyti ir turėti tabako gaminių, įskaitant ir birų tabaką. Kadangi Taisyklės keičiančiame teisės akte nebuvo nustatytas pereinamasis laikotarpis, per kurį nuteistieji turėtų teisę suvartoti teisėtai įsigytus tabako gaminius (šiuo atveju – birų tabaką), LKT struktūrinių padalinių vadovų bei Saugumo valdymo skyrių viršininkų pasitarimų metu buvo nutarta, kad nuteistieji (šiuo atveju – Pareiškėjas) šią teisę galės įgyvendinti iki 2026 m. kovo 1 d. Nagrinėjamu atveju tai reiškia, kad 2026 m. kovo 16 d. Pareiškėjas neturėjo teisės turėti biraus tabako.

Pagal nustatytą teisinį reguliavimą (šios pažymos 2 priedo 2.2, 2.4, 2.6 papunkčiai) laisvės atėmimo vietose, siekiant užtikrinti įstaigos saugumą, režimo reikalavimų laikymąsi ir užkirsti kelią teisės aktų pažeidimams, pareigūnai turi teisę atlikti nuteistųjų ir suimtųjų, jų turimų ar jiems perduodamų daiktų, gyvenamųjų bei kitų bendrojo naudojimo patalpų kratas ir apžiūras. Šių veiksmų tikslas – surasti ir paimti daiktus, kurių nuteistieji ar suimtieji neturi teisės turėti laisvės atėmimo vietoje, taip pat daiktus, kurių kiekis ar masė viršija leistinas normas. Šiuo atveju tai reiškia, kad Vilniaus kalėjimo pareigūnai, 2026 m. kovo 16 d. patalpų apėjimo metu pastebėję neleistino daikto (Pareiškėjo biraus tabako) laikymo faktą, turėjo teisę jį paimti.

8. Pagal Bausmių vykdymo kodekso 30 straipsnio 3 dalyje ir Taisyklių 41 punkte įtvirtintą teisinį reguliavimą, laisvės atėmimo vietų įstaigoje (šiuo atveju – Vilniaus kalėjime) suimtiesiems ir nuteistiesiems prieinamose ir matomose vietose turi būti skelbiamos suimtųjų ir nuteistųjų teisės, pareigos, jiems taikomi draudimai, dienotvarkė ir kita su suėmimo ar bausmių vykdymu susijusi aktuali informacija (šiuo atveju – informacija apie 2025 m. gruodžio 17 d. įsigaliojusį draudimą įsigyti ir turėti tabako gaminių, įskaitant ir birų tabaką, bei teisę suvartoti teisėtai įsigytus tabako gaminius iki 2026 m. kovo 1 d.).

LKT pareigūnai nurodė, kad Vilniaus kalėjimo nuteistieji buvo informuoti apie pereinamąjį laikotarpį. Ši informacija buvo paskelbta kalėjimo informaciniuose stenduose, todėl buvo prieinama visiems nuteistiesiems (suimtiesiems), įskaitant ir Pareiškėją. LKT pareigūnai taip pat paaiškino, kad neturi galimybės pateikti dokumentų kopijų ar kitų įrodymų (pvz., nuotraukų), patvirtinančių šios informacijos paskelbimo kalėjimo informaciniuose stenduose

faktą, nes šiuo metu ši informacija yra neaktuali ir juose neskelbiama. Savo teiginį, kad informacija apie teisės aktų pakeitimus buvo paskelbta kalėjimo informaciniuose stenduose, pareigūnai grindė LKT Imuniteto ir vidaus tyrimų skyriaus pareigūnų 2026 m. balandžio 21 d. nutarimu atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą, kuriame nurodyta, kad aplinkybių tikslinimo metu nustatyta, jog visuose LKT kalėjimuose, įskaitant ir Vilniaus kalėjimą, ši informacija buvo paskelbta 1-ojo gyvenamojo korpuso informaciniuose stenduose. Atsižvelgiant į pateiktus paaiškinimus, darytina išvada, kad nėra duomenų, kurie leistų teigti, kad Pareiškėjui nebuvo prieinama informacija apie tai, kad turimus teisėtai įsigyto biraus tabako likučius jis privalo suvartoti iki 2026 m. kovo 1 d.

Nepaisant to, Seimo kontrolierė laikosi pozicijos, kad nuteistųjų teisė gauti informaciją apie bausmės atlikimo tvarką ir sąlygas negali būti suprantama vien kaip formalus bausmės vykdymo institucijos pareigos įvykdymas (šiuo atveju – informacijos apie 2025 m. gruodžio 17 d. įsigaliojusį draudimą įsigyti ir turėti tabako gaminių, įskaitant ir birų tabaką, bei teisę suvartoti teisėtai įsigytus tabako gaminius iki 2026 m. kovo 1 d. paskelbimas informaciniuose stenduose). Šios teisės įgyvendinimas turi būti realus ir veiksmingas – nuteistiesiems turi būti sudarytos tokios sąlygos, kad informacija juos faktiškai pasiektų ir būtų suprantama. Todėl bausmės vykdymo institucijų pareiga apima ne tik informacijos parengimą ar paskelbimą, bet ir užtikrinimą, kad nuteistieji turėtų realią galimybę su ja susipažinti ir tinkamai ją suprasti. Dėl šios priežasties bausmės vykdymo institucijos privalo taikyti tokius informacijos pateikimo būdus, kurie užtikrintų ne formalų, o realų teisės gauti informaciją apie bausmės atlikimo tvarką ir sąlygas įgyvendinimą.

Nagrinėjamu atveju susiklosčiusi situacija, kai Pareiškėjas nurodo negavęs informacijos apie teisės aktų pakeitimus, kuriais buvo nustatytas draudimas įsigyti tabako gaminius, ir apie jų suvartojimo terminą, nors, LKT teigimu, ji buvo paskelbta Vilniaus kalėjimo informaciniuose stenduose, leidžia daryti išvadą, kad vien informacijos paskelbimas informaciniuose stenduose savaime neužtikrina veiksmingo nuteistųjų informavimo. Dėl šios priežasties LKT direktoriui rekomenduotina imtis priemonių, kad ateityje apie nuteistųjų teisei padėčiai reikšmingus teisės aktų pakeitimus ir jų įsigaliojimo terminus nuteistieji būtų informuojami tokiais būdais, kurie užtikrintų ne tik formalų informacijos paskelbimą, bet ir jos realų pasiekiamumą, pvz., pareigūnai, tiesiogiai dirbantys su nuteistaisiais, juos papildomai informuotų žodžiu, paaiškinotų situaciją ir (ar) pokyčius taip, kad šie būtų suprantami visiems nuteistiesiems, nepriklausomai nuo jų socialinės brandos lygio. Tai ypač svarbu tais atvejais, kai informacija gali turėti tiesioginės įtakos nuteistųjų galimybėms veiksmingai įgyvendinti kitas jiems teisės aktuose garantuojamas teises (pvz., teisę į trumpalaikę išvyką).

9. Viešojo administravimo subjektas (nagrinėjamu atveju – LKT ir Vilniaus kalėjimas), be specialiųjų teisės nuostatų, savo veikloje privalo laikytis viešojo administravimo principų, įskaitant įstatymo viršenybės, išsamumo, objektyvumo ir vieno langelio principus.

Vieno langelio principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas, gavęs asmens prašymą ar skundą, privalo savarankiškai organizuoti jo nagrinėjimą savo struktūriniuose padaliniuose ir neturi teisės įpareigoti asmens dėl to paties klausimo papildomai kreiptis į kitą savo struktūrinį padalinį.

Įstatymo viršenybės, išsamumo, objektyvumo principai reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį. Atsakymą į gautą prašymą (skundą) jis turi pateikti per 20 darbo dienų nuo prašymo (skundo) gavimo institucijoje.

9.1. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad Pareiškėjas 2026 m. balandžio 1 d. raštu kreipėsi į Vilniaus kalėjimo viršininką prašydamas jam suteikti teisinę pagalbą ikiteisminiame tyrime dėl neteisėto disponavimo narkotinėmis ar psichotropinėmis medžiagomis (įtariant, kad šių medžiagų buvo Pareiškėjo turėtame birame tabake) be tikslo jas platinti (šiam ikiteisminiame tyrime Pareiškėjas nebuvo pripažintas įtariamuoju ar kitu proceso dalyviu). Į šį prašymą buvo atsakyta Vilniaus kalėjimo viršininko 2026 m. balandžio 8 d. Šiame rašte nurodyta, kad Vilniaus kalėjimo administracija neturi įgaliojimų suteikti teisinę pagalbą, paaiškinta, kad Pareiškėjas, norėdamas gauti antrinę teisinę pagalbą, turėtų kreiptis į Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybą, Pareiškėjas informuotas, kad Vilniaus kalėjimo Resocializacijos skyriaus socialiniai darbuotojai gali suteikti visą reikiamą pagalbą, susijusią su šio kreipimosi pateikimu, taip pat, pažymėta, kad tais atvejais, kai yra pradėtas ikiteisminis tyrimas ir asmeniui pareikšti įtarimai, gynėjo paskyrimo klausimai yra sprendžiami vadovaujantis Baudžiamojo proceso kodekso bei Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo nuostatomis, todėl dėl gynėjo paskyrimo tokiu atveju reikėtų kreiptis į ikiteisminį tyrimą atliekantį pareigūną arba prokurorą.

Šios aplinkybės leidžia teigti, kad nagrinėjamu atveju nebuvo laikomasi Viešojo administravimo įstatyme įtvirtintų vieno langelio, išsamumo ir objektyvumo principų.

Visų pirma, buvo pažeistas vieno langelio principas, nes Pareiškėjas prašymą dėl teisinės pagalbos suteikimo pateikė Vilniaus kalėjimo administracijai, tačiau ji šio prašymo Resocializacijos skyriaus darbuotojams, kuriems yra priskirta funkcija padėti nuteistiesiems tinkamai pateikti kreipimąsi į Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybą, neperdavė. Priešingai, nurodė Pareiškėjui pirmiau nurodytą prašymą savarankiškai pateikti šiems darbuotojams. Taigi Vilniaus kalėjimo administracija nepagrįstai neperdavė Pareiškėjo prašymo savo struktūriniam padaliniui ir šią savo pareigą perkėlė Pareiškėjui, nurodydama pakartotinai kreiptis į tą pačią instituciją, tik į kitą jos struktūrinį padalinį.

Antra, Vilniaus kalėjimo viršininko 2026 m. balandžio 8 d. rašte pateikta informacija neatitiko įstatymo viršenybės, išsamumo ir objektyvumo principų reikalavimų, nes Pareiškėjui buvo nurodyta kreiptis į ikiteisminį tyrimą atliekantį pareigūną arba prokurorą dėl gynėjo paskyrimo, tačiau nebuvo įvertintos konkrečios Pareiškėjo situacijai svarbios faktinės aplinkybės, t. y. kad Pareiškėjas nebuvo pripažintas įtariamuoju ar kitu proceso dalyviu (šios pažymos 1 priedo 1.5, 1.6 papunkčiai), todėl jo atveju gynėjo paskyrimo Baudžiamojo proceso kodekso nustatyta tvarka klausimas apskritai negalėjo būti sprendžiamas. Dėl to Pareiškėjui buvo pateikta jo situacijai netaikytina informacija, galėjusi jį suklaidinti dėl jo teisių įgyvendinimo tvarkos ir sudaryti nepagrįstą įspūdį, kad kreipimasis į prokurorą lemtų valstybės paskirto gynėjo suteikimą, nors tokio teisinio pagrindo nagrinėjamu atveju nebuvo.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Vilniaus kalėjimo viršininko 2026 m. balandžio 8 d. raštas neatitiko teisės aktų reikalavimų ir sudarė prielaidas Pareiškėjui laiku negauti jo pageidaujamos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos.

9.2. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad Pareiškėjas 2026 m. balandžio 1 d. raštu kreipėsi į Vilniaus kalėjimo viršininką prašydamas leisti susipažinti su ikiteisminio tyrimo dėl neteisėto disponavimo narkotinėmis ar psichotropinėmis medžiagomis (įtariant, kad šių medžiagų buvo Pareiškėjo turėtame birame tabake) be tikslo jas platinti (šiam ikiteisminiame tyrime Pareiškėjas nebuvo pripažintas įtariamuoju ar kitu proceso dalyviu) medžiaga. Į šį prašymą buvo atsakyta LKT Kriminalinės žvalgybos valdybos viršininko 2026 m. balandžio 7 d. raštu. Šiame rašte Pareiškėjui paaiškinta, kad jo prašymas negali būti patenkintas, nes pirmiau nurodytame ikiteisminiame tyrime jam nėra suteiktas įtariamąjo statusas, o, pagal Baudžiamojo proceso kodekso 181 straipsnyje nustatytą teisinį reguliavimą, teisę susipažinti su ikiteisminio tyrimo medžiaga turi tik įtariamasis ir jo gynėjas, nukentėjusysis ir jo atstovas. Šios aplinkybės leidžia teigti, kad Pareiškėjui buvo pateiktas formaliai teisės aktų reikalavimus atitinkantis LKT Kriminalinės žvalgybos valdybos viršininko 2026 m. balandžio 7 d. atsakymas į jo 2026 m. balandžio 1 d. prašymą.

Nepaisant to, Seimo kontrolierė vertina, kad vien formaliai teisės aktų reikalavimus atitinkančio atsakymo pateikimas nagrinėjamu atveju negalėjo būti laikomas pakankamu, nes jo turinys nesudarė prielaidų Pareiškėjui (ypač atsižvelgiant į tai, kad jam nebuvo sudaryta reali galimybė gauti teisinę pagalbą; šios pažymos 9.1 papunktis) suprasti priežastį, dėl kurių jam nebuvo suteikta teisė susipažinti su juo susijusio ikiteisminio tyrimo dėl neteisėto disponavimo narkotinėmis ar psichotropinėmis medžiagomis (įtariant, kad šių medžiagų buvo Pareiškėjo turėtame birame tabake) be tikslo jas platinti (šiam ikiteisminiame tyrime Pareiškėjas nebuvo pripažintas įtariamuoju ar kitu proceso dalyviu) medžiaga, savo procesinių teisių šiame ikiteisminiame tyrime apimties bei galimų teisinių priemonių šioms teisėms ir teisėtiems interesams ginti (šios pažymos 2.2 papunktis).

10. Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 8 straipsnyje yra nustatyta, jog kiekvienas turi teisę į tai, kad būtų gerbiama jo privatus ir šeimos gyvenimas, būsto neliečiamybė ir susirašinėjimo slaptumas. Šio straipsnio turinį papildo Europos Žmogaus Teisių Teismo (toliau – EŽTT) jurisprudencija. Pagal EŽTT praktiką, asmens sulaikymas ar įkalinimas savo prigimtimi yra privataus ir šeimos gyvenimo ribojimas, tačiau toks ribojimas negali paneigti pačios teisės esmės. Dėl šios priežasties kalinčio asmens teisės į šeimos gerbimą būtina dalis yra tai, kad įkalinimo įstaigos administracija padėtų palaikyti veiksmingą bendravimą su artimais šeimos nariais.

Europos kalėjimų taisyklėse yra nustatyta, kad kaliniams turi būti leidžiama kiek galima dažniau bendrauti telefonu ar kitokiomis ryšio priemonėmis su giminėmis ir kitais asmenimis bei pasimatyti su jais. Kalėjimo valdžia turėtų padėti kaliniams palaikyti tinkamus kontaktus su išoriniu pasauliu ir suteikti jiems tinkamą paramą šiems kontaktams palaikyti.

Seimo kontrolierė ne kartą savo darbo praktikoje yra pažymėjusi, kad įkaltų asmenų ryšiai su artimaisiais (tėvais, sutuoktiniais, gyvenimo partneriais, vaikais ir kt.) yra vienas svarbiausių veiksnių, padedančių pasiruošti išėjimui į laisvę ir sulaikančių nuo nusikalstamo elgesio. Artimųjų emocinis palaikymas ir jų teikiama parama yra nepaprastai svarbūs tiek laisvės atėmimo bausmę atliekantiems, tiek ir į laisvę išėjusiems asmenims integruojantis į visuomenę bei priimant laisvėje laukiančius iššūkius.

Nagrinėjamu atveju tai reiškia, kad Vilniaus kalėjimo pareigūnai turi užtikrinti kuo didesnes nuteistųjų (šiuo atveju – Pareiškėjo) galimybes bendrauti su artimaisiais, juos aplankyti ir stiprinti jų tarpusavio ryšius ir šias galimybes riboti tik griežtai laikantis teisės aktų nustatytų reikalavimų.

Pažymėtina, kad Vilniaus kalėjimo pareigūnai, neleidami Pareiškėjui pasinaudoti teise į trumpalaikę išvyką, laikėsi pozicijos, jog vien ikiteisminio tyrimo pradėjimo faktas (reng. past. – net ir nepripažinus Pareiškėjo jokių proceso dalyviu bei nesudarius realios galimybės gauti teisinę pagalbą) reiškia, kad Pareiškėjas nebegali būti laikomas besielgiančiu nepriekaištingai, todėl neatitinka Bausmių vykdymo kodekse nustatytos sąlygos, pagal kurią nuteistojo elgesio rizika turi būti žema arba vidutinė ir turi būti nustatyta pažanga ją mažinant (Bausmių vykdymo kodekso 68 straipsnio 1 dalies 1 punktas; šios pažymos 2 priedo 2.2 papunktis).

Pažymėtina, kad pagal Apraše įtvirtintą teisinį reguliavimą (šios pažymos 2 priedo 2.5 papunktis) pažanga mažinant nusikalstamo elgesio riziką yra apibrėžiama kaip sąmoningos ir tikslingos nuteistojo pastangos siekti individualių resocializacijos tikslų. Ši pažanga vertinama pagal teisės aktuose nustatytų kriterijų visumą, įskaitant nuteistojo gebėjimą identifikuoti savo kriminogeninius poreikius ir apsauginius veiksnius, individualiame resocializacijos plane numatytų priemonių vykdymą, žemą arba vidutinę keliamos didelės žalos riziką, teigiamą požiūrį į darbinę veiklą, pastangas atlyginti padarytą žalą bei nepriekaištingą elgesį. Aprašo nuostatose taip pat aiškiai įtvirtinta, kad nepriekaištingu elgesiu laikomas toks suimtojo ar nuteistojo elgesio modelis, kai jis ne trumpiau kaip du mėnesius nėra padaręs bausmių vykdymo ar suėmimo vykdymo teisės pažeidimų ar administracinių nusižengimų, elgiasi sąžiningai, mandagiai ir pagarbiai.

Nagrinėjamu atveju Pareiškėjo neatitiktį Bausmių vykdymo kodekse įtvirtintam pažangos mažinant nusikalstamo elgesio riziką kriterijui Vilniaus kalėjimo pareigūnai iš esmės grindė prielaida, kad pradėtas ikiteisminis tyrimas dėl neteisėto disponavimo narkotinėmis ar psichotropinėmis medžiagomis (įtariant, kad šių medžiagų buvo Pareiškėjo turėtame birame tabake) be tikslo jas platinti (šiam ikiteisminiame tyrime Pareiškėjas nebuvo pripažintas įtariamuoju ar kitu proceso dalyviu) savaime reiškia, jog Pareiškėjas nebesielgia nepriekaištingai. Tačiau toks vertinimas neatitinka Aprašo nuostatų, nes, kaip minėta, jose nepriekaištingas elgesys siejamas su konkrečiais objektyviais kriterijais – bausmių vykdymo ar suėmimo vykdymo teisės pažeidimų bei administracinių nusižengimų nebuvimu ir tinkamu elgesiu, o ne su ikiteisminio tyrimo pradėjimo faktu. Pažymėtina, kad Pareiškėjui šiame ikiteisminiame tyrime nebuvo suteiktas įtariamojo, liudytojo ar kitas procesinis statusas ir jam nebuvo sudarytos realios galimybės šiame ikiteisminiame tyrime gauti teisinę pagalbą. Todėl vien ikiteisminio tyrimo, kuriame Pareiškėjas nebuvo pripažintas įtariamuoju ar kitu proceso dalyviu, pradėjimo faktas (nenustačius bausmių vykdymo ar suėmimo vykdymo teisės pažeidimų, administracinių nusižengimų, netinkamo elgesio) negalėjo būti pakankamas ir teisėtas pagrindas konstatuoti, kad Pareiškėjas neatitinka Bausmių vykdymo kodekse nustatytos sąlygos dėl pažangos mažinant nusikalstamo elgesio riziką, o kartu ir apriboti jo teisę palaikyti ryšius su artimaisiais, kuri yra svarbi Pareiškėjo resocializacijos prielaida.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, LKT direktoriui rekomenduotina iš naujo vertinti Pareiškėjo atitiktį pažangos mažinant nusikalstamo elgesio riziką kriterijui ir spręsti klausimą

dėl trumpalaikės išvykos į namus suteikimo Pareiškėjui. Taip pat užtikrinti, kad sprendimai atsisakyti nuteistajam suteikti teisę išvykti aplankyti artimųjų būtų priimami Bausmių vykdymo kodekse (68 straipsnio 1 dalies 1 punkte) ir Apraše (4 punkte ir jo 10 priede) nustatyta tvarka ir grindžiami individualiu visų reikšmingų aplinkybių vertinimu, laikantis Viešojo administravimo įstatyme nustatytų objektyvumo ir proporcingumo principų.

SEIMO KONTROLIERĖS SPRENDIMAI

11. Vadovaudamasi Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Seimo kontrolierė nusprendžia X skundo dalį dėl Vilniaus kalėjimo pareigūnų veiksmų (neveikimo), nepagrįstai paėmus jo birų tabaką, atmesti.

12. Vadovaudamasi Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Seimo kontrolierė nusprendžia X skundo dalį dėl Vilniaus kalėjimo pareigūnų veiksmų (neveikimo), neužtikrinus aiškaus, suprantamo ir veiksmingo informacijos apie draudimą įsigyti ir turėti tabako gaminius bei apie teisėtai įsigytų tabako gaminių suvartojimo terminą po šio draudimo įsigaliojimo pateikimo, tinkamai neatsakant į jo kreipimuisi dėl trumpalaikės išvykos suteikimo ir teisinės pagalbos suteikimo, pripažinti pagrįsta.

13. Vadovaudamasi Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Seimo kontrolierė nusprendžia X skundo dalį dėl LKT pareigūnų veiksmų (neveikimo), tinkamai neatsakant į jo kreipimąsi dėl leidimo susipažinti su ikiteisminio tyrimo medžiaga, pripažinti pagrįsta.

SEIMO KONTROLIERĖS REKOMENDACIJOS

14. Vadovaudamasi Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 14 ir 17 punktais, Seimo kontrolierė LKT direktoriui rekomenduoja:

14.1. iš naujo vertinti Pareiškėjo atitiktį pažangos mažinant nusikalstamo elgesio riziką kriterijui ir spręsti klausimą dėl trumpalaikės išvykos į namus suteikimo Pareiškėjui;

14.2. imtis priemonių, kad ateityje apie nuteistųjų teisinei padėčiai reikšmingus teisės aktų pakeitimus ir jų įsigaliojimo terminus nuteistieji būtų informuojami tokiais būdais, kurie užtikrintų ne tik formalų informacijos paskelbimą, bet ir jos realų pasiekiamumą (pvz., pareigūnai, tiesiogiai dirbantys su nuteistaisiais, juos papildomai informuotų žodžiu, paaiškintų situaciją ir (ar) pokyčius taip, kad šie būtų suprantami visiems nuteistiesiems, nepriklausomai nuo jų socialinės brandos lygio);

14.3. užtikrinti, kad sprendimai atsisakyti nuteistajam suteikti teisę išvykti aplankyti artimųjų būtų priimami Bausmių vykdymo kodekse (68 straipsnio 1 dalies 1 punkte) ir Apraše (4 punkte ir jo 10 priede) nustatyta tvarka ir grindžiami individualiu visų reikšmingų aplinkybių vertinimu, laikantis Viešojo administravimo įstatyme nustatytų objektyvumo ir proporcingumo principų;

14.4. imtis priemonių, kad ateityje nuteistųjų prašymai dėl teisinės pagalbos suteikimo būtų perduodami nagrinėti baudmės atlikimo vietos struktūriniam padaliniui, kuriam ši funkcija

yra priskirta, neperkeliant šios pareigos pačiam nuteistajam; taip pat užtikrinti, kad ateityje nagrinėjant tokius prašymus būtų vertinamos kiekvienos konkrečios situacijos aplinkybės, o pareiškėjams teikiama informacija būtų tiksli, atitiktų jų individualią situaciją ir neklaidintų dėl teisinės pagalbos suteikimo galimybių ar tvarkos.

Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), **bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Apie rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus prašoma informuoti Seimo kontrolierę (rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus ir juos pagrindžiančius dokumentus Seimo kontrolierei pateikti el. p. ombuds@lrski.lt arba per E. pristatymo informacinę sistemą).

Seimo kontrolierė

Erika Leonaitė

TYRIMO METU GAUTA INFORMACIJA

1. Seimo kontrolierė 2026 m. gegužės 18 d. gavo LKT 2026 m. gegužės 15 d. raštą Nr. 1S-3474. Rašte ir jo prieduose pateikta ši informacija:

1.1. „Nurodome, jog Vilniaus kalėjimo Saugumo valdymo skyriaus vyresniojo specialisto 2026-03-16 tarnybiniame pranešime Nr. SV-25-1720 bei protokole dėl rasto ir paimto biraus tabako, galimai apipurkšto narkotine medžiaga Nr. SV-25-1719 (kopijos pridedamos) nurodoma, jog 2026-03-16, apie 10.20 val., patalpų apėjimo metu, pareiškėjo gyvenamojoje patalpose rasta ir paimta dėžutė „Winston“ su buriu tabaku, galimai apipurkštu narkotine medžiaga ir tabako susukimo į popierių aparatas. Pabrėžiame, jog pareigūnai turi teisę atlikti kratas bei patalpų (gyvenamųjų kamerų) apėjimus, kurių metu, pastebėjus neleistinus daiktus, jie yra paimami. [...]. Be to, atkreipiame dėmesį, jog Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2025 m. gruodžio 17 d. įsakymu Nr. 1R-360 (toliau – Įsakymas) buvo pakeistas Laisvės atėmimo vietų įstaigos vidaus tvarkos taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2022 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 1R-444 (toliau – Taisyklės) 42.5.7 papunktis, panaikinant galimybę turėti ir įsigyti tabako reikmenų (įskaitant pypkes, popierių, filtrus, burių tabaką) ir numatant galimybę turėti ir įsigyti tik cigarečių (išskyrus elektronines cigaretes), vienkartinį žiebtuvėlį bei degtukų. Taigi, 2026-03-16, pareiškėjo daiktų paėmimo metu galiojo Taisyklių nuostata, draudžianti turėti burių tabaką bei tabako reikmenis. Neabejotina, jog pareigūnai, patalpų apėjimo metu pastebėję neleistiną turėti burių tabaką, kuris galimai galėjo būti apipurkštas narkotine medžiaga, turėjo teisę ir pareigą daiktus paimti.“

1.2. „Įsigaliojus Įsakymui, buvo numatytas turėto biraus tabako suvartojimo terminas, t. y. iki 2026 m. kovo 1 d. Šis pereinamasis laikotarpis nebuvo įtvirtintas atskirame teisės akte, tačiau, siekiant užtikrinti galimybę nuteistiesiems (suimtiesiems) suvartoti turėtą tabaką, bendru sutarimu buvo nuspręstas Lietuvos kalėjimų tarnybos struktūrinių padalinių vadovų pasitarimo bei Saugumo valdymo skyrių viršininkų pasitarimų metu.“

1.3. „Vilniaus kalėjimo nuteistieji buvo informuoti apie pereinamąjį laikotarpį. Ši informacija buvo iškabinta kalėjimo informaciniuose stenduose, todėl buvo prieinama visiems nuteistiesiems (suimtiesiems), taip pat ir pareiškėjui, todėl su Įsakymu atnaujinta Taisyklių nuostata pareiškėjas buvo supažindintas. Teisės aktai nenumato, jog su kiekvienu teisės aktų pakeitimu nuteistieji (suimtieji) privalo būti supažindinami pasirašytinai. Kadangi informacija buvo paskelbta aiškiai ir prieinamai, laikytina, jog pareiškėjas su įgaliojusiais pasikeitimais buvo supažindintas tinkamai. Akcentuotina, jog kalėjimuose, įskaitant ir Vilniaus kalėjimą, informaciniuose stenduose siekiama skelbti kuo aktualesnę informaciją. Atsižvelgiant į tai, kad pereinamasis laikotarpis buvo numatytas iki 2026 m. kovo 1 d., šiuo metu stenduose ši informacija nėra skelbiama, atsižvelgiant į tai, kad nebėra aktuali. Taigi, galimybės pateikti dokumentų kopijas ar nuotraukas nėra.“

1.4. „Nurodome, jog Lietuvos kalėjimų tarnyboje buvo gautas Vilniaus apygardos prokuratūros Organizuotų nusikaltimų ir korupcijos tyrimo skyriaus 2026-04-15 raštu Nr. IBPS-S-213035-26 persiųstas pareiškėjo pareiškimas Nr. AP-10652. Atsižvelgiant į gautą pareiškimą, Imuniteto ir vidaus tyrimų skyriuje buvo atliktas aplinkybių patikslinimas medžiagoje

Nr. M-2-02-00325-26 (kopijos pridedamos). Pažymėtina, jog 2026-04-21 buvo priimtas nutarimas atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą dėl pareiškėjo nurodytų aplinkybių. Pareiškėjas minėtą nutarimą apskundė teisės aktų nustatyta tvarka, tačiau Vilniaus apygardos prokuratūros Organizuotų nusikaltimų ir korupcijos tyrimo skyriaus prokuroro [...] 2026-05-07 nutarimu skundas atmestas. 2026-04-21 nutarime atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą (pareiškėjui pateiktas 2026-04-21 raštu Nr. 2S-3774), be kita ko, nurodoma, jog „Nesutiktina su pareiškėjo [...] nurodomomis aplinkybėmis, kad turėjo būti skirtas 3-jų mėnesių pereinamas laikotarpis ir jis tariamai turėjo galimybę tabaką naudoti iki 2026-04-01, o dėl terminų pakeitimų jis nebuvo supažindintas. Lietuvos Respublikos teisės aktuose nėra privalomai taikomo 3 (trijų) mėnesių pereinamojo laikotarpio. <...> Teisingumo ministro įsakymai, kuriais tvirtinamos ar keičiamos bausmių vykdymo taisyklės, paprastai įsigalioja arba kitą dieną po paskelbimo Teisės aktų registre (TAR), arba konkrečią įsakyme nurodytą datą. Šiuo įsakymu pakeistas Taisyklių 42.5.7 papunktis, kuris detalizuoja reikalavimus asmeniniams daiktams ar jų svariui. Tokiems vidaus tvarkos pokyčiams įstatymai nenumato privalomo 3 mėnesių „atidėjimo“ nuo priėmimo dienos. Pažymėtina, kad visuose LKT kalėjimuose, įskaitant ir LKT Vilniaus kalėjimą, kurio 1-ojo gyvenamojo korpuso aukštų informaciniuose stenduose buvo iškabinti teisės aktų pakeitimai, kiekvienam nuteistajam individualiai nėra įteikiame pranešimai dėl tvarkos taisyklių pasikeitimo, o pakeitimai skelbiami bendrai informaciniuose stenduose, kurie nuteistiesiems yra prieinami. Įstaigos administracijos leidimu tabakas įstaigos teritorijoje veikiančioje parduotuvėje turėjo būti išparduotas iki 2026-01-06, o nuteistiesiems sudaryta galimybė, nusipirkta įstaigoje veikiančioje parduotuvėje birujį tabaką sunaudoti iki kovo 1 d.“ Taigi, aplinkybių patikslinimo metu buvo nustatyta, jog pakeitimai buvo skelbiami kalėjimo informaciniuose stenduose.“

1.5. „Pareiškėjas dėl trumpalaikių išvykų suteikimo kreipėsi su 2026-03-26 prašymu Nr. NPS-25-3826 bei 2026-04-07 prašymu Nr. NPS-25-4266, į kuriuos pateiktas Vilniaus kalėjimo viršininko 2026-04-17 atsakymas Nr. SN-25-693.“

Vilniaus kalėjimo viršininko 2026 m. balandžio 17 d. atsakyme nurodyta:

„Papildomai informuojame, kad 2026-03-19 buvo gautas Vilniaus kalėjimo Saugumo valdymo skyriaus tarnybinis pranešimas Nr. SV-25-1720, kurio pagrindu buvo pradėtas ikiteisminis tyrimas Nr. 01-0-00120-26 dėl nusikalstamos veikos numatytos LR BK 259 str. 1 d., kuriame nurodyta, kad 2026 m. kovo 16 d., apie 10.20 val., 1-ojo gyvenamojo korpuso, 3-o aukšto gyvenamųjų ir pagalbinių patalpų, apėjimo metu, 202-oje nuteistųjų gyvenamojoje patalpoje, ant stalo buvo rasta ir paimta dėžutė „Winston“ su buriu tabaku, galimai apipurkštu narkotine medžiaga ir tabako susukimo į popierių aparatas. Jūs atėjęs į 202 -ą gyvenamąją patalpą, pareiškėte, kad rastas ir paimtas birus tabakas ir tabako sukimo į popierių aparatas priklauso Jums, kad minėtus daiktus Jūs nusipirkote Vilniaus kalėjime esančioje parduotuvėje. Šiuo metu atliekamas ikiteisminis tyrimas dėl aukščiau minėtų aplinkybių. Nors šiuo metu Jums nėra pareikšti įtarimai dėl nusikalstamos veikos numatytos LR BK 259 str. 1 d., visgi, vertinant šią aplinkybę šiuo metu negalime teigti, jog Jūs atitinkate visus LR BVK 68 str. 1 d. nustatytus kriterijus (o būtent – LR BVK 68 str. 1 d. 1 p.). Atsižvelgiant į išdėstytas aplinkybes, Jūsų prašymas dėl trumpalaikės išvykos šiuo metu nebus tenkinamas.“

1.6. „Pareiškėjas dėl susipažinimo su ikiteisminio tyrimo (reng. past. dėl nusikalstamos veikos, numatytos Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 259 str. 1 d. – neteisėto

disponavimo narkotinėmis ar psichotropinėmis medžiagomis be tikslo jas platinti) medžiaga kreipėsi su 2026-04-01 prašymu Nr. NPS-25-4046, į kurį atsakymas pateiktas Kriminalinės žvalgybos valdybos viršininko 2026-04-07 raštu Nr. 2S-3225 (kopijos pridedamos). Pareiškėjo prašymas netenkintas, atsižvelgiant į tai, kad pareiškėjui nebuvo pareikšti įtarimai dėl nusikalstamos veikos padarymo. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 181 straipsniu, susipažinti su ikiteisminio tyrimo duomenimis turi įtariamasis ir jo gynėjas, nukentėjusysis ir jo atstovas.“

1.7. „Pareiškėjas į Vilniaus kalėjimo viršininką kreipėsi su 2026-04-01 prašymu Nr. NPS-25-4047, pageidaudamas „<...> suteikti nemokamą teisinę pagalbą (advokatą)“ bei su 2026-04-08 prašymu Nr. NPS-25-4342, pakartotinai prašydamas „<...> skirti nemokamą teisinę pagalbą (advokatą)“. Pareiškėjui Vilniaus kalėjimo viršininko 2026-04-08 atsakymu Nr. SN-25-634 paaiškinta, jog Vilniaus kalėjimo administracija neturi įgaliojimų suteikti teisinę pagalbą ir (ar) paskirti advokatą (kopijos pridedamos). Pabrėžiame, jog nei Lietuvos kalėjimų tarnyba, nei jos struktūriniai padaliniai neturi įgaliojimų bei kompetencijos suteikti „nemokamą teisinę pagalbą (advokatą)“. Pareiškėjui pateiktame atsakyme nurodoma konkreti ir aiški informacija apie tai, kur galima kreiptis, norint gauti antrinę teisinę pagalbą.“

Vilniaus kalėjimo viršininko 2026 m. balandžio 8 d. atsakyme Nr. SN-25-634 nurodyta:

„Informuojame, kad VK administracija neturi įgaliojimų skirti ar suteikti advokatą (nemokamą gynėją). Pažymėtina, kad asmenims yra numatyta galimybė gauti antrinę teisinę pagalbą, kurią reglamentuoja Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymas. Pagal šio įstatymo 18 straipsnio nuostatas, asmuo, norintis gauti antrinę teisinę pagalbą, turi pateikti nustatytos formos prašymą Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai. Informuojame, kad dėl prašymo pateikimo, dokumentų užpildymo bei išsamesnės informacijos galite kreiptis į Resocializacijos skyriaus socialinius darbuotojus, kurie suteiks Jums reikiamą pagalbą. Papildomai pažymėtina, kad tais atvejais, kai yra pradėtas ikiteisminis tyrimas ir asmeniui pareikšti įtarimai, gynėjo paskyrimo klausimai sprendžiami vadovaujantis Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksas 50 straipsnio 4 dalimi, 51 straipsnio 1–3 dalimis bei Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymas 21 straipsniu, todėl dėl gynėjo paskyrimo tokiu atveju reikėtų kreiptis į ikiteisminį tyrimą atliekantį pareigūną arba prokurorą.“

TYRIMUI REIKŠMINGOS TEISĖS AKTŲ NUOSTATOS

1. Tarptautiniai teisės aktai:

1.1. *Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 8 straipsnis*: „1. Kiekvienas turi teisę į tai, kad būtų gerbiamas jo asmeninis ir jo šeimos gyvenimas, būsto neliečiamybė ir susirašinėjimo slaptumas. 2. Valdžios pareigūnai neturi teisės kištis į naudojimąsi šia teise, išskyrus įstatymo numatytus atvejus ir kai tai būtina demokratinėje visuomenėje valstybės saugumo, viešosios tvarkos ar šalies ekonominės gerovės interesams, siekiant užkirsti kelią teisės pažeidimams ar nusikaltimams, taip pat gyventojų sveikatai ar dorovei arba kitų žmonių teisėms ir laisvėms apsaugoti.“

1.2. *Europos Tarybos Ministrų Komiteto rekomendacijos Rec(2006)2 valstybėms narėms dėl Europos kalėjimų taisyklių 24.5 punktas*: „Kalėjimo valdžia turėtų padėti kaliniams palaikyti adekvačius kontaktus su išoriniu pasauliu ir suteikti jiems tinkamą paramą šiems kontaktams palaikyti.“

2. Nacionalinės teisės aktai:

2.1. *Baudžiamojo proceso kodekso*:

17 straipsnio „Gynėjas“ 1 dalis: „Gynėju laikomas asmuo, kuris įstatymų nustatyta tvarka teikia teisinę pagalbą įtariamajam, kaltinamajam, nuteistajam ar išteisintajam, gina jų teises ir teisėtus interesus.“

181 straipsnio „Proceso dalyvių teisė susipažinti su ikiteisminio tyrimo duomenimis“ 1 dalis: „Įtariamasis ir jo gynėjas, nukentėjusysis ir jo atstovas ikiteisminio tyrimo metu bet kuriuo momentu turi teisę susipažinti su ikiteisminio tyrimo duomenimis, išskyrus proceso dalyvių asmens duomenis, saugomus atskirai nuo kitos ikiteisminio tyrimo medžiagos, taip pat susipažinimo metu daryti ikiteisminio tyrimo medžiagos kopijas ar išrašus.“

2.2. *Bausmių vykdymo kodekso*:

30 straipsnio „Nuteistųjų laisvės atėmimo bausmėmis konvojavimas į bausmių atlikimo vietas ir priėmimas jose. Konkrečios bausmės atlikimo vietos, kurioje nuteistasis atliks laisvės atėmimo bausmę, parinkimas“ 3 dalis: „Į bausmės atlikimo vietą atvykę nuteistieji ne vėliau kaip kitą dieną pasirašytinai supažindinami su bausmės atlikimo tvarka, jų teisėmis, pareigomis ir draudimais. Šią informaciją laisvės atėmimo vietų įstaiga pateikia lietuvių kalba arba nuteistojo gimtąja kalba, arba ta kalba, kurią nuteistasis supranta. Teisingumo ministro nustatyta tvarka bausmės atlikimo vietose turi būti skelbiamos nuteistųjų teisės, pareigos, jiems taikomi draudimai ir kita su laisvės atėmimo bausmių vykdymu susijusi aktuali informacija, taip pat nuteistųjų dienotvarkė.“

38 straipsnio „Laisvės atėmimo bausmės atliekančių nuteistųjų teisė bausmės atlikimo vietoje turėti asmeninių daiktų, šių daiktų įgijimo būdai ir naudojimosi tais daiktais reikalavimai“

1 dalis: „Nuteistieji, atsižvelgiant į bausmės atlikimo vietos tipą ir grupę, kurioje yra laikomi, turi teisę bausmės atlikimo vietoje turėti asmeninių daiktų, kurių jie gali įsigyti arba gauti perduodamų. Bausmės atlikimo vietose nuteistiesiems leidžiamų turėti asmeninių daiktų sąrašus, daiktų kiekį ir bendrą masę nustato teisingumo ministras.“

68 straipsnio „Terminuoto laisvės atėmimo bausmę atliekančių nuteistųjų trumpalaikės išvykos į namus“ 1 dalies 1 punktas: „Pusiau atviro tipo bausmės atlikimo vietų lengvojoje grupėje bausmę atliekantys nuteistieji, išskyrus šio straipsnio 5 dalyje nurodytus nuteistuosius, turi teisę trims paroms, o dirbantys nuteistieji savo kasmetinių atostogų metu – iki dešimt parų be palydos išvykti iš bausmės atlikimo vietos į Lietuvos Respublikos teritorijoje esančius namus ar Lietuvos Respublikos teritorijoje pasimatyti su artimaisiais, jeigu jų nusikalstamo elgesio rizika yra žema arba vidutinė ir yra nustatyta pažanga ją mažinant.“

73 straipsnio „Saugumo užtikrinimas laisvės atėmimo bausmės atlikimo vietose“ 2 dalis: „Bausmės atlikimo vietose naudojamos laisvės atėmimo vietų įstaigos direktoriaus nustatytos inžinerinės ir techninės priemonės. Nuteistųjų, jų turimų ar jiems perduodamų daiktų, taip pat jų gyvenamųjų ir kitų bendrojo naudojimo patalpų kratos ir apžiūros atliekamos teisingumo ministro nustatyta tvarka. Nuteistiesiems pranešama apie inžinerines ir technines priemones, kurios gali kelti pavojų asmens gyvybei ir sveikatai.“

2.3. Viešojo administravimo įstatymo:

3 straipsnis „Viešojo administravimo principai“: „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: [...]; 4) įstatymo viršenybės. Šis principas reiškia, kad įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą viešojo administravimo subjektams turi būti nustatyti laikantis šio įstatymo nustatytų reikalavimų, o viešojo administravimo subjektų veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai sprendimai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais; 5) išsamumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį; [...]; 9) objektyvumo. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs; [...]; 13) vieno langelio. Šis principas reiškia, kad asmeniui informacija suteikiama, prašymas ar skundas priimamas ir atsakymas į juos pateikiamas vienoje darbo vietoje. Prašymą ar skundą nagrinėja ir informaciją iš savo struktūrinių padalinių, pavaldžių subjektų, prireikus ir iš kitų viešojo administravimo subjektų gauna pats prašymą ar skundą nagrinėjantis ir administracinį sprendimą priimančias viešojo administravimo subjektas, neįpareigodamas tai atlikti prašymą ar skundą padavusio asmens.“

10 straipsnio „Administracinių sprendimų priėmimas“ 4 dalis: „Viešojo administravimo subjektas administracinį sprendimą dėl asmens prašymo ar skundo turi priimti per 20 darbo dienų nuo tokio prašymo ar skundo gavimo dienos“.

2.4. Laisvės atėmimo vietų įstaigos vidaus tvarkos taisyklių, patvirtintų teisingumo ministro 2022 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 1R-444:

25 punktas: „Suimtojo ar nuteistojo, jo asmeninių ar jam perduodamų daiktų, jo gyvenamosios ir kitų bendrojo naudojimo patalpų kratų ir apžiūrų tikslas – užtikrinti laisvės atėmimo vietų įstaigos saugumą, surandant ir paimant daiktus, kurių suimtasis ar nuteistasis negali turėti laisvės atėmimo vietų įstaigoje arba kurių masė ir kiekis viršija leistiną nustatytą turėti masę ir kiekį, nustatant galimus suimtojo ar nuteistojo rengimosi pabėgti iš laisvės atėmimo vietų įstaigos atvejus, surandant laisvės atėmimo vietų įstaigoje besislapstantį suimtąjį ar nuteistąjį.“

41 punktas: „Laisvės atėmimo vietų įstaigoje, suimtiesiems ir nuteistiesiems prieinamose ir matomose vietose, skelbiamos suimtųjų ir nuteistųjų teisės, pareigos, jiems taikomi draudimai, dienotvarkė ir kita su suėmimo ar bausmių vykdymu susijusi aktuali informacija. Laisvės atėmimo vietų įstaigos administracijos padaliniuose, kuriuose bausmė ar suėmimas vykdomas užsieniečiui, taip pat skelbiami jo valstybės diplomatinės atstovybės ir konsulinių įstaigų kontaktai.“

42 punktas (redakcija, galiojusi iki 2025 m. gruodžio 17 d.): „Lengvajai grupei priskirtiems nuteistiesiems (išskyrus nuteistuosius, atliekančius Bausmių vykdymo kodekso 79 straipsnio 2 dalyje nurodytą drausminę nuobaudą) laisvės atėmimo vietų įstaigoje leidžiama įsigyti ir turėti: [...]; 42.5.7. tabako gaminių ir reikmenų (pypkę, popieriaus, filtrų), vienkartinį žiebtuvėlį, degtukų (išskyrus nepilnamečius ir kartu su nepilnamečiais laikomus 24 metų amžiaus nesukakusius nuteistuosius, kurie laisvės atėmimo bausmę pradėjo atlikti būdami nepilnamečiai, taip pat asmenis, kurie gydomi laisvės atėmimo vietų įstaigos administracijos padalinyje, vykdančiame sveikatinimo veiklą); [...].“

42 punktas (redakcija, įsigaliojusi 2025 m. gruodžio 17 d.): „Lengvajai grupei priskirtiems nuteistiesiems (išskyrus nuteistuosius, atliekančius Bausmių vykdymo kodekso 79 straipsnio 2 dalyje nurodytą drausminę nuobaudą) laisvės atėmimo vietų įstaigoje leidžiama įsigyti ir turėti: [...]; 42.5.7. cigarečių (išskyrus elektronines cigaretes), vienkartinį žiebtuvėlį, degtukų (išskyrus nepilnamečius ir kartu su nepilnamečiais laikomus 24 metų amžiaus nesukakusius nuteistuosius, kurie laisvės atėmimo bausmę pradėjo atlikti būdami nepilnamečiai, taip pat asmenis, kurie laikomi laisvės atėmimo vietų įstaigos asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikiančiuose padaliniuose ar patalpose); [...].“

2.5. Resocializacijos skyrių veiklos tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos kalėjimų tarnybos direktoriaus 2024 m. birželio 5 d. įsakymu Nr. V-446:

4 punktas: „Apraše naudojami trumpiniai ir vartojamos sąvokos: [...]; 4.5. nepriekaištingas elgesys – suimtojo/nuteistojo elgesio modelis, kai jis ne mažiau kaip du mėnesius nėra padaręs bausmių vykdymo ar suėmimo vykdymo teisės pažeidimų ar administracinių nusižengimų, elgiasi sąžiningai, mandagiai ir pagarbiai; [...].“

10 priedas: „Pažanga mažinant nusikalstamo elgesio riziką* gali būti apibrėžiama kaip sąmoningos ir tikslingos nuteistojo pastangos siekti individualių resocializacijos tikslų. Pažanga mažinant nusikalstamo elgesio riziką gali būti nustatoma, kai nuteistasis atitinka toliau nurodytus kriterijus: 1. geba nurodyti savo kriminogeninius poreikius ir apsauginius veiksnius, vykdo nuteistojo individualiame resocializacijos plane numatytas priemones, skirtas kriminogeniniams poreikiams mažinti ir apsauginiams veiksniams stiprinti, geba apibūdinti šių

priemonių taikymo tikslus, turinį, įvardyti jų poveikį ir naudą; 2. nuteistojo keliama didelės žalos rizika yra žema ar vidutinė arba nėra grėsmės kitiems požymių; 3. nuteistojo nuostatos dėl darbinės veiklos teigiamos (užsiima darbine veikla/dirba/pateikė prašymą dėl įtraukimo į darbinę veiklą/leidimo dirbti/neatsisakė užsiimti jam pasiūlyta darbine veikla); 4. nuteistasis siekia atlyginti ir (ar) pašalinti žalą nukentėjusiajam (-iesiems) (vertinamas ne formalus turtinės žalos atlyginimo faktas, o nuostata dėl žalos atlyginimo ir (ar) pašalinimo); 5. nuteistasis elgiasi nepriekaištingai.“

2.6. Lietuvos kalėjimų tarnybos apsaugos ir priežiūros instrukcijos, patvirtintos Lietuvos kalėjimų tarnybos direktoriaus 2023 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. V-1070, 4 punktas: „Kalėjimų apsauga – visuma organizacinių, inžinerinių ir techninių apsaugos priemonių bei pareigūnų veiksmų, kuriais siekiama: [...]; 4.3. užtikrinti režimo reikalavimų laikymąsi atliekant kalinamųjų kratas, jų daiktų patikrinimą ir sveriant asmeninius jų daiktus bei apžiūrint kalėjimo patalpas ir jo prieigas; 4.4. atlikti kalinamiesiems perduotų ar jų įsigytų daiktų, elektros (elektronikos) prietaisų, kompiuterių ir informacijos laikmenų, pašto bei perduodamų siuntinių patikrinimą, siekiant kontroliuoti tų daiktų įteikimą, taip pat užtikrinti pasimatymų su giminaičiais ir kitais asmenimis organizavimo teisėtumą ir kontrolę (1 priedas); [...].“